

Vrienden In Flanders Fields Museum

Driemaandelijkse nieuwsbrief
Afzendadres: Documentatiecentrum,
Janseniusstraat 9, B-8900 Ieper
Afgiftekantoor 8900 Ieper 1 - P3A9021

België - Belgique
P.B.
8900 Ieper 1
BC 6308

VIFF *flash*

maart - april - mei 2009

30.1

REDACTIONEEL

Dendermonde. Gaza. Sri Lanka. Het bloed vloeide rijkelijk de voorbije maanden. Het ene nieuwsfeit bleef ons al wat langer beroeren dan het andere. Allemaal daden van onzinnig geweld. Voeg er nog een scheut "crisis" bij en een mens zou zich in een dug-out afzonderen.

Als Vrienden legden we ongetwijfeld gemakkelijker dan wie ook de link naar het Groot Oorlogsverleden en zuchtten we om zoveel onmenselijk leed. Het weze ons vergeven. Wie nog een antwoord zocht op de vraag van Luc Devoldere of een oorlogs/vredesmuseum anno 2009 zin heeft (sla er even de vorige VIFFflash op na), werd meteen op zijn wenken bediend.

Ieper moet verder zijn onsmakelijk oorlogs- en inspirerend vredesverhaal vertellen, binnen en buiten de Lakenhallenmuren, op alle fronten ver weg en dichtbij. Daarvoor heeft het geen blog nodig.

(P.B.)

<u>Redactie</u>	Patrick Bracke, patrick.bracke@telenet.be
<u>Verantw. uitgever</u>	Gilbert Ossieur, gilbert.ossieur@skynet.be Wieltje 11, 8900 Ieper
<u>Bijdragen</u>	Patrick Boone, patrick.boone@telenet.be Ludwich Devlieghere, ludwich.devlieghere@pandora.be Freddy Rottey, frottey@yahoo.com Chris Spriet, chris_spriet@hotmail.be Roger V. Verbeke
<u>Vorm</u>	B.AD

Auteurs zijn verantwoordelijk voor hun tekst. Voor gehele of gedeeltelijke overname is toestemming van de auteur vereist.

Deadline voor volgende aflevering: 4 mei 2009.

Mail uw bijdrage naar flash@vriendeninlandersfields.be.

Postadres VIFF: Documentatiecentrum
Janseniusstraat 9, B-8900 Ieper
057 / 23 94 50

www.vriendeninlandersfields.be
info@vriendeninlandersfields.be

'Gemeentelijke begraafplaats Erquennes (Henegouwen)'

© René Degryse, 2009 – rene.degryse@skynet.be

Deze fotoreportage staat open voor iedereen met een fotografisch oog. Het onderwerp van de foto dient verband te houden met de Eerste Wereldoorlog of de vredesgedachte. U kan uw foto in digitaal formaat (minimum 300 dpi) sturen naar flash@vriendeninlandersfields.be. Hou er rekening mee dat we de foto in grijswaarden afdrucken.

RECHTZETTING

In VIFF^{flash} 29 verscheen een bijdrage met de titel 'Drie vragen bij "Den Grooten Oorlog"'. De zetduivel speelde ons parten en wiste zowaar de naam van de auteur: het artikel was van de hand van Roger V. Verbeke. Waarvoor onze verontschuldiging.

DE QUOTE

“Wie kent Foch nog? Tien jaar geleden had ik niet voorgesteld om het plein een andere naam te geven, om de laatste oud-strijders niet voor het hoofd te stoten. Maar nu is de tijd rijp voor een nieuwe naam. „

Louis Tobback, burgemeester van Leuven, wil het Fochplein - genoemd naar de Franse generaal Ferdinand Foch - een andere naam geven. In "De Standaard", 18 februari 2009.

Het groot lawijt

Na de reddingsoperaties van regeringen en centrale banken op uw dienaars verjaardag stond in de *gazet* te lezen dat *'het grote geschut'* daarmee goed en wel *'in stelling was gebracht'*. Nu waren die 'grote mieters' hem al van elders en van vroeger bekend, anders zat hij hier niet te ratelen – oeps..., op zijn klavier. Maar het begon dus wel op te vallen. Zoals toen linguïst Flip Droste, die goed zijn Chomsky kende, poneerde dat de politiek en de commerce zonder fout naar het woord als wapen grijpen. Om er vervolgens mee hun slag te slaan. In tempore non suspecto: als de vijand dat het minst in de smiezen heeft. Fijn bekeken en op een ander gezwogen. Stiekem en s-s-stil, als een gasfles die wordt opengedraaid.

U had toch ook al langer uw gasmasker in huis, lezer? En doe uzelf daar in één moeite maar helm en kogelvrij vest bij. Er is trouwens haast mee gemoeid, want er wordt slag geleverd *op het scherp van de snee*, en leven en dood liggen in de waagschaal. Met per slot het einde der tijden als enige prijs.

U hebt het al gezien, want u bent niet van gisteren (van eergisteren, gokje?) de nieuwe oorlog wordt uitgevochten, niet in het drab van Pijkem of Passendale, maar op het kamerbreed hoogpolig tapijt in geboende kantoren. Hij lijkt gepolijst, maar *fings ain't wot they seem*. Volgt u? Er gaapt *een gat, een krater geslagen* in het vertrouwen van de mensen. Wij worden verondersteld *in blinde paniek* te zijn, en onze Fortis- of andere bank *deelt in de klappen*. Van de weeromstuit *ploft* de Bel-20 door de 2000-grens, want u zag het al aankomen: er is een *bloedbad* aan de gang en het land is *in de greep van een angstpsychose*.

Goed. Kan ik billijken, maar dat dacht u maar, lezer. Zo'n oorlog hoort zijn beloop te krijgen, wist Blunden al veel langer, en zijn klauwen lagen even doodgemoedereerd als de sfinx van Cheops op *zijn* moment te wachten. Luttele dagen later was het zo ver: *'paniek op de Europese beurzen, waar het bloed van de muren droop.'* (DS, 17 oktober). Intussen bekwamen we van een *slachting, ongeziene rampdagen, de instorting van het systeem en een oceaandiepe depressie*. Daar kan, geef toe, geen Pool of Peace tegenop. Ook het woord *apocalyps* is al meer dan één keer gevallen. Op z'n minst gelijkspel met – alweer Blundens *gehenna* of het *armageddon* van anderen. Spaartegoeden gingen in rook op en het vertrouwen *verdampste* derwijze dat we straks alleen nog veilig kunnen beleggen in abonnementen op onze eigenste periodiek. Want, moet u weten, we bevinden ons met z'n allen *in vrije val*.

En dit alles is 'echtige-en-techtige' waarheid. Als u deze aardkloot niet hebt voelen sidderen tot in zijn diepste ziel en de schrapnels uw bedstee nog niet aan rafels hebben gereten,

dan woonde u of op het gesternte van het anders geaarde koppel Castor & Pollux of in een Polynesische negorij op een godvergeten archipel in de Stille Oceaan. Onze raad: blijf dan beter dààr.

We geven het grif toe: deze crisis is van ongeziene proporties. En intussen hebben we een nieuw jaar ontkurkt om aan de duur van dat onheil vast te breien. In 1929, las ik, sprongen zakenlui uit wanhoop van wolkenkrabbers naar beneden. Dit is dus erger, zo lijkt. Goed dus dat onze boekenhonk zich maar twee hoog onder de hanenbalken bevindt. Komt die sprong straks wat zachter aan.

Maar dat bloed droop dus van de muren in de beurs. Krachtig beeld, daar niet van. Maar wat te denken dan van – sorry, geen twee zonder drie – de nietsvermoedende Blunden die zich langs een strijdmakker wurmt in de tranchee, *moortje* knus pruttelend voor straks dat bakje thee. En gedag zegt. En een poos later terugkeert. En met een paar andere kerels de zwartgeblakerde hompen van die maat van de loopgraafwand mag afschrappen. En dan dat ene 'intacte' uitgerukte oog, dat zich voor de rest van zijn dagen op het netvlies brandt.

Of dat andere beeld-uit-woorden. Gehoord op de World Service van de BBC, wel vaker je compagnon de route op weg naar die school. Een man (vader), in Bagdad. Toont de reporter de pasfotootjes van zijn vier kinderen en zijn vrouw. Nadat hij de hompen van hun lichamen in grote zwarte vuilniszakken heeft vergaard. Zijn eigen vlees en bloed nog wel. En – je bent nóg verbijsterd – toevoegt: 'En toch zie ik het zitten. Ik heb hoop, want: we leven nog. Weet je: er wordt minder geschoten. Er vallen minder doden hier in mijn stad. En daar zie ik dus een teken in: Allah houdt me in leven, Hij ziet dus nog een taak voor mij weggelegd. Wat ik hier doe is niet af.'

Daar heb je toch niet van terug, wèl, lezer? *Carry on, regardless*. Regardless: laat dat mijn 2009-woord zijn, voor: Doe wel en zie niet om.

Dat het je goed ga, in 2009. 't Gaat *alsan* wel 'entwa' zijn.

(C.S.)

VIFF-uitstap naar Londen,
13 december 2008

WAR HORSE

Stormen trotseren en uren wachten om in te schepen en te ontschepen om alsnog te laat te arriveren aan het National Theatre in Londen. Dat is wat *de Vrienden* er onlangs voor over hadden om het beklijvende toneelstuk *War Horse* bij te wonen.

Zaterdagmorgen 13 december 2008, 08u00. Alle deelnemers zijn op de afspraak en we zetten onmiddellijk koers naar Calais. Als we de haven binnenrijden zitten we goed op schema. Helaas hebben we de weersomstandigheden over het Kanaal tegen: windkracht 9 en een zeer onstuimige zee verhinderen de ferry te vertrekken. Er zit niks anders op dat te wachten. Na enkele uren krijgen we eindelijk groen licht en kiezen we het ruime sop. Tot overmaat van ramp moeten we uit veiligheidsoverwegingen bijna nog voor anker gaan voor de haven van Dover. Zonder kleerscheuren kunnen we uiteindelijk aanmeren en koers zetten naar Londen. We bereiken het National Theatre iets over 16u00. De voorstelling is intussen al een tijd van start gegaan. Iedereen spoedt zich naar zijn zitje daarbij geholpen door vriendelijk personeel.

Het eerste wat opviel was dat er zich veel kinderen in de zaal bevonden. Niet vreemd als je bedenkt dat de voorstelling *War Horse* tenslotte is gebaseerd op het gelijknamige jeugdboek van Michael Morpurgo. Het is bovendien een aangrijpende hommage aan de anderhalf miljoen paarden en muilieren die sneuvelden tijdens de Eerste Wereldoorlog. Het boek vertelt de avonturen van het paard Joey dat van op de boerderij wordt gemobiliseerd naar het front. En het is een verhaal van eeuwige vriendschap tussen mens en dier.

Buiten het eenvoudige maar aangrijpende verhaal raakte niet alleen ik gefascineerd door de paarden op de set. Deze levensechte *poppen* zijn een creatie van de gerenommeerde Zuid-Afrikaanse *Handspring Puppet Company*. Ze zijn gemaakt van rotan

en fijn lattenwerk uit multiplex. Het geheel wordt bijeengehouden door bindgaren en is bedekt met doorzichtig textiel. De ruggen van de paarden zijn inventief versterkt met een aluminium structuur die het mogelijk maakt een echte ruiter te dragen. Twee tot drie personen per paard zorgen voor de perfect getimede gracieuze bewegingen en laten de bezoekers net echte paarden aanschouwen. Zelfs de oor- en staartbewegingen zijn zo natuurgetrouw dat niemand oog heeft voor die helpers. Het verbaast me dan ook niet dat de *Handspring Puppet Company* met haar technisch perfecte paardencreaties mag pronken met talrijke designonderscheidingen.

Na de voorstelling waren alle vrienden het er over eens dat de toneelvoorstelling het jeugdboek van Morpurgo een andere dimensie had gegeven, namelijk drama van de fijnste soort. Daarbij wisselden ontroerende liefdevolle momenten abrupt af met de verschrikkelijke gruwel die elke oorlog kenmerkt. Een verbazingwekkend stukje toneel niet alleen voor alle leeftijden maar ook voor alle tijden. Het viel me daarbij op dat het daarbij niet alleen jong maar ook oud was die op het einde van de voorstelling naar een zakdoek zocht.

Na het oorverdovend applaus was ik danig overdonderd dat ik al lang vergeten was dat ik (te) lang op de bus had gezeten, die woelige spelbreker van de Noordzee had getrotseerd, het eerste uur van de voorstelling had gemist en nog diezelfde avond terug huiswaarts moest.

Na twee seizoenen in het National Theatre waarbij elke vertoning was uitverkocht, verhuist het volledige toneelgezelschap vanaf 31 maart 2009 naar het New London Theatre. De voorstellingen lopen vanaf 01 april 2009 tot 26 september 2009. Voor hen die net als ik een tweede kans wensen, een uitgelezen opportuniteit.

(P.Bo.)

"War Horse" in het New London Theatre (West End, Londen): tickets en info via www.nationaltheatre.org.uk/warhorse.

30.4

DE SITE

www.wederopbouw.be

De ingrijpende verwoestingen van de Eerste Wereldoorlog lieten onuitwisbare sporen na in de Westhoek die als een verminkt gewest uit het oorlogsgeweld kwam. Reeds tijdens de oorlog werd de wederopbouw voorbereid, en in de eerste jaren erna kwam een wetgeving op gang die het herstel van de streek regelde. Er is nood aan documentatie over de architectuur die na de Eerste Wereldoorlog het landschap en de stads- en dorpskernen in de Westhoek tekende.

Die informatie is op diverse plekken te vinden, zoals in architectenarchieven en archieven van aannemers, in de archieven van de bevoegde diensten voor de wederopbouw, maar ook in de gemeentelijke archiefdiensten. Deze archieven zijn evenwel niet geïnventariseerd en slechts op summere wijze ontsloten. Het voorbije jaar voerde het Centrum Vlaamse Architectuurarchieven met verschillende partners een grootschalig onderzoek naar deze gemeentelijke archiefstukken over de wederopbouw onder de noemer 'Het Gekwetste Gewest'.

De site bevat reproducties van 154 stukken die veelvoorkomend zijn in een gemeentelijk wederopbouwarchief. De stukken zijn op diverse manieren doorzoekbaar: via de betrokken actoren, via de wetgeving over de wederopbouw, via een archiefschema en via een lijst van de gereproduceerde stukken zelf.

POST-SLAGVELD- REISGEDICHTEN

Joëlle den Hertog, 14- jarige schooliere van het Corderius College in Amersfoort, schreef na een schoolbezoek aan de Ieperse regio deze gedichten.

*Het gras groeit
de bloemen bloeien
niets te zien
van de angst die er is geweest*

*Er is veel rust
er staan huizen
verborgen ligt
het verdriet, de lijken*

*Niets te zien
van de pijn
van de angst
van de tranen
die vielen rond Ieper
waar nu de bloemen bloeien*

*Het lijkt een vergeten tijd
het landschap laat niemand
zijn geheim zien
alleen de tranen
zijn nog te zien
in de morgendauw*

*De Duitsers, de Engelsen
honderden lijken
duizenden gebroken gezinnen
miljoenen tranen
veel pijn*

*Het landschap verbergt
een groot geheim
onder de grond
liggen heel veel tranen
een geschiedenis van geweld
die nog eeuwen lang
de gevolgen zal laten zien*

*Oh Ieper, oh Ieper
vertel je geheim
laat je littekens zien
laat de tranen vloeien
zodat iedereen weet
dat oorlog de wereld uit moet!!!*

Joëlle den Hertog

BELGISCHE VLUCHTELINGEN EN GEÏNTERNEERDEN IN NEDERLAND (1914-1919)

Toen het Belgische veldleger op 7 oktober 1914 naar de IJzer vertrok, werd Antwerpen nog enkele dagen door de vestingstroepen verdedigd. De vestingstroepen bestonden uit de oudere lichten (1899-1915), soldaten die in 1914 tussen de 29 en 35 jaar oud waren. Op 9 oktober trokken die troepen zich terug naar Nederland om aan de krijgsgevangenschap in Duitsland te ontkomen. Samen met de soldaten vluchtten ook veel burgers. Het grootste deel van de burgervluchtelingen kon na enige tijd naar België terugkeren, maar de militairen – officieel 32.067 in aantal – werden in het neutrale Nederland voor de hele duur van de oorlog in kampen in het noorden geïnterneerd, in plaatsen als Amersfoort, Harderwijk, Leeuwarden, Oldenbroek en Zeist.

Het leven in de kampen was hard, zo hard zelfs dat de geïnterneerden in Zeist in december 1914 in opstand kwamen. Daarbij werden acht Belgen door de Nederlandse bewakers neergeschoten. Die gebeurtenissen deden de Nederlandse autoriteiten beseffen dat het leven in de kampen verbeterd moest worden. De tenten werden door barakken vervangen en het kampleven werd georganiseerd. Zo kwamen er in de loop van 1915 in Harderwijk b.v. schoollokalen, een ziekenzaal, een bibliotheek, een post- en wisselkantoor. De geïnterneerden kregen de kans een opleiding te volgen als metselaar, schoenmaker of houtsnijder. Er kwamen tewerkstellingsprojecten buiten de kampen zoals de bouw van het Belgenmonument in Amersfoort naar een ontwerp van architect Huib Hoste die als burgervluchteling in Nederland verbleef. Dankzij de scholen daalde het percent analfabeten in Harderwijk van 20 % in 1914 tot 1 % in 1918.

Toch bleef het leven in de kampen zeer hard. Volwassen mannen, vaak vaders van kroostrijke gezinnen, zaten met 205 samengeperst in oncomfortabele barakken met gebrekkig sanitair. Voeg daarbij de heimwee, de onzekerheid over wat er op het thuisfront gebeurde.

Neem bijvoorbeeld Achille Odent uit Hollebeke. In 1901 werd hij als loteling van 20 jaar oud ingelijfd in het 3e regiment Jagers te voet voor een dienst van meerdere jaren. Hij belandde in 1914 in kamp Harderwijk. In Hollebeke liet hij zijn vrouw Leonie Debackere met hun vijf kinderen achter. Leonie vluchtte zoals iedereen in de frontstreek met de kinderen naar Frankrijk. Door bemiddeling van het Rode Kruis konden Achille en Leonie met elkaar weer in contact komen. Ze stuurden postkaarten met foto's van henzelf en de kinderen naar elkaar om te tonen dat ze in goede gezondheid waren. In 1919 waren Achille en Leonie met de kinderen terug in Hollebeke waren ze in noodbarakken hun leven probeerden weer op te nemen.

Henri Vermon en Maria Leroy hadden minder geluk. Henri was ook van de lichte van 1901. Bij het begin van de oorlog was hij op 4 september 33 jaar geworden. Op 14 december 1914 werd hij in Harderwijk geïnterneerd. Hij was werkzaam als metselaar. Hij overleed op 29 maart 1918, wellicht aan de Spaanse griep die in kamp Harderwijk 205 slachtoffers eiste. Maria Leroy vernam in Frankrijk dat ze weduwe was geworden en hun drie kinderen wezen...

Het is de bedoeling dat er voor de VIFF's in het najaar van 2009 een daguitstap naar Harderwijk en omgeving georganiseerd wordt.

Mogelijk programma:

- In het stadsmuseum van Harderwijk: een tentoonstelling over de kampen in Harderwijk en omgeving.
- Het Belgisch ereperk in Harderwijk, waar o.a. Henri Vermon begraven ligt.
- Het Belgenmonument in Amersfoort.
- Kasteel Huis Doorn waar de Duitse keizer na de oorlog als balling verbleef.

Meer concrete gegevens over deze reis vindt u in de volgende Flash.

(L.D.)

POST-SLAGVELD- REISGEDICHTEN

(vervolg)

*vol angst
de ogen vol tranen
vol pijn
de wonden waren groot
de angst om morgen
niet meer te zien
om morgen niet meer
te leven*

*zal morgen nog wel komen?
de twijfels sloegen toe
tijdens de vijfde bominslag
vandaag*

*de angst
om morgen niet meer te leven
om je familie
nooit meer te zien*

*gaf kracht
om te vechten
voor je leven
om te dragen
alle pijn*

*de morgen is gekomen
bevrijdingsdag geweest
met een arm minder
en zonder benen
naar huis*

*de wonden
op het lichaam
zijn groot
maar de littekens
in het lichaam
veel groter*

*de littekens blijven
tot morgen niet meer komt*

Joëlle den Hertog

HET BOEKENFRONT

30.6

Der Tod am Kimmel. De dood op de Kimmelberg

Van de Duitse oorlogsvrijwilliger Adolf SEMPFF (1896-1949) verscheen in 1920 in Leipzig het boekje "Der Tod am Kimmel". Daarin schetste hij de meegemaakte gebeurtenissen bij de Slag om de Kimmelberg in april 1918. Dit werkje werd eerder door René Buckinx vertaald en in 1968 door de VVV West-Vlaamse Bergen in Kimmel uitgegeven. Na 40 jaar is er nog vraag naar, maar het was onvindbaar. In 2008 heeft Marieke Demeester een nieuwe en nauwkeurige vertaling gemaakt; Jan Hardeman schikte de Nederlandse tekst vlak naast de Duitse. Het boekje telt op die manier 112 bladzijden.

Deze uitgave van Elfnovembergroep-Malegijis kan besteld worden op het adres Wijtschatestraat 2, 8956 Kimmel (elfnovembergroep@skynet.be). Het werkje kost 12 euro en voor verzending wordt 3 euro aangerekend. Betaling kan op rekening 068-2453288-88. Het is ook in voorraad in de shop van het In Flanders Fields Museum, Lakenhallen, Ieper. De Duits-Franse versie, "La Mort au Mont-Kimmel", is er ook. (R.V.V.)

Zwarte Graven - Godenslaap- Europa Europa! - Het lijf in slijk geplant - The Penguin Book of First World War Stories

De Wereldoorlog I fictiereeks van Anne Perry is af! Ze bestaat uit de delen *No Graves as Yet*, *Shoulder the Sky*, *Angels in the Gloom*, *At Some Disputed Barricade* en *We Shall not Sleep*. Alleen het eerste deel is als *Zwarte Graven* in het Nederlands verschenen. Om volop van deze boeiende boeken (laten we ze maar 'detectives' noemen) te kunnen genieten, is het niet geraden ze los van elkaar te lezen. Er zit overigens ook een chronologie in. Anne Perry toont ons de familie Reavley (Joseph, aalmoezenier – zijn broer Matthew, lid van de Secret Intelligence Service – zus Judith, ambulancier...) op zoek

naar de identiteit van de mysterieuze "Peacemaker" die over lijken gaat om zijn "grote plan" te verwezenlijken. Bloedstollend speurderswerk, huiveringwekkende intriges, soms in een heel herkenbaar decor (Ieper, Passendale ...).

Omdat hier alleen echt goede boeken ter sprake komen, is ook Erwin Mortiers *Godenslaap* voor iedereen die het thema Wereldoorlog I genegen is, gewoonweg verplichte lectuur. Met het essayistische *Europa Europa!* en de bijhorende reusachtige (685 pagina's) bloemlezing *Het lijf in slijk geplant*, schrijft Geert Buelens geschiedenis en opent de ogen van al wie ervan overtuigd was dat er alleen Britse, Franse, Duitse *war poets* tijdens Wereldoorlog I actief waren. Wat dacht je van Turkse, Armeense, Russische, Egyptische... strijdvaardige verzen? Ze zijn er allemaal in de originele taal te vinden met een Nederlandse vertaling ernaast en veelal voor het eerst aan een ruim publiek ter beschikking gesteld.

En nu we het toch over bloemlezingen hebben, is ook *The Penguin Book of First World War Stories*, samengesteld door Barbara Korte en Ann-Marie Einhaus meer dan het vermelden waard. Onder de bekendste vertegenwoordigers van het genre vind je Rudyard Kipling, Arthur Conan Doyle, D. H. Lawrence, Robert Graves, Katherine Mansfield, de hoger genoemde Anne Perry en Julian Barnes (met het ongelooflijk mooie "Evermore"). (F.R.)

OPROEP

Elektronische communicatie

Om u snel op de hoogte te kunnen houden van nieuwe activiteiten of wijzigingen, kennen wij graag uw e-mailadres. Stuur een mailtje naar roos.wildemeersch@ieper.be. Uw gegevens nemen wij op in een database. Schrapping of wijziging is steeds mogelijk. Wij bezorgen uw e-mailadres niet aan derden.

POST-SLAGVELD- REISGEDICHTEN

(vervolg)

*veel jonge soldaten
moesten vechten
aan het front*

*groot nationalisme
was het geheim
van de oorlog*

*door het nationalisme
hielden ze vol
oorlog te voeren*

*ze voelden geen kou, geen pijn
want hun gevoel
hadden ze uitgeschakeld*

*zij aan het front
hun familie thuis
hopend op een weerzien*

*de lijkenstapels werden groter
de hoop kleiner
de hoop op vrede*

*niemand durfde meer te hopen
te dromen van een goed einde
iedereen was bang*

*het nationalisme
schonk ze de overwinning
als dank een klaproos
op het graf*

Joëlle den Hertog

Van 27 januari tot 12 april 2009:

1919, het jaar nà

Dossier tentoonstelling toont een glimp van de verschillende aspecten van het herontwaken van een regio die voortaan altijd bepaald zou worden door de wereldbrand die er voordien gewoed had. 1919, het jaar van de eerste teruggekeerden, de laatste achterblijvers (soldaten en gemilitariseerde arbeiders), de eerste toeristen...

In Flanders Fields Museum, Ieper (wisselvitrine en aan de bijhorende wand in het museum).

Tot 13 april 2009:

Weg van passie

Een tentoonstelling met de kruisweg van Albert Servaes. "Stills naar Servaes" van Marc Mulders, collages en tekeningen van Caren van Herwaarden, gedichten van Marc Dejonckheere en foto's van Aurel Sercu.

*Weekdagen van 10.00 tot 17.00 uur en op zondagen van 13.00 tot 17.00 uur. Toegangsprijs : € 3.
Grote Kerk, Markt, Breda (NL) – www.grotekerkbreda.nl*

Tot 26 april 2009:

Fototentoonstelling "La Grande Guerre"

Zestig foto's uit het archief van Paul de Heug (1896-1958), soldaat tijdens W.O. I. Het archief is in het bezit van het Musée de la Photographie in Charleroi.

Van 17 april tot 17 mei 2009:

De Grote oorlogsverzameling

Artefacten uit 10 privé-collecties.

In Flanders Fields Museum, Ieper (wisselvitrine en ruimte onder de belfortoren).

Van 2 april tot 28 juni 2009:

Souvenirs australiens, 1916-1918

Collectie ongeziene foto's uit het archief van het Australian War Memorial (Canberra, Australië) over de inzet van het ANZAC-korps in Frankrijk tussen 1916 en 1918.

Historial de la Grande Guerre, Péronne (F) – www.historial.org

Van 14 mei tot 23 augustus 2009:

Tardi. Putain de guerre!

Overzichtstentoonstelling van de Franse striptekenaar Tardi die veel aandacht besteedt aan de Eerste Wereldoorlog.

Historial de la Grande Guerre, Péronne (F) – www.historial.org

Tot 6 september 2009:

In Memoriam: Remembering the Great War

Tentoonstelling waarin de persoonlijke getuigenissen van meer dan 90 mannen en vrouwen, soldaten en burgers die de Great War meemaakten, verwerkt zijn, gelinkt aan voorwerpen.

Imperial War Museum, Londen (VK) – www.imw.org.uk

Krijgsgevangenkamp 'Sennelager'

In 1917 was er in Duitsland een krijgsgevangenkamp - het 'Sennelager' - waar duizenden Belgische soldaten gevangen zaten. Daar was een kleine groep van een twintigtal personen actief

in een theatervereniging waarvan wij een groepsfoto hebben met daarop al geïdentificeerd, Paul Henri Spaak en Oswald Baert.

Indien iemand in het familiearchief inlichtingen vindt over een familielid dat

ooit in het Sennelager krijgsgevangene was of meegespeeld heeft in het theater, dan zouden wij graag contact met u nemen.

Joris Van Imschoot,

e-mail: vanimischoot.joris@telenet.be

of telefoon 059 43 02 54.

MENTIONED IN DESPATCHES

9 dec. 08 – Parijs: de Franse omroep 'France 2' zendt een tv-film uit over de executie van Emiel Ferfaillie in Veurne.

Auteur Willy Spillebeen brengt in deel één (1913 – 1918) van zijn boek "Minnaars in waanzin" zijn visie op de laatste onthoofding in ons land (26 maart 1918) van onderofficier Emiel Ferfaillie uit Menen die zijn verloofde, de Veurnse Rachel Ryckewaert, had vermoord.

12 dec. 08 – Brussel: de Vlaamse Regering kent het IFFM een projectsubsidie toe van € 500.000. De verdere uitbouw van de museale ontsluiting van het oorlogsland- schap biedt heel wat toekomstperspec- tieven. Voor de ontwikkeling ervan wordt daarom het geld toegekend aan het IFFM dat in het kader van het Platform Oorlog en Vrede in de Westhoek optreedt als co- ordinator van een projectconsortium met het Memorial Museum Passchendaele 1917 te Zonnebeke.

17 dec. 08 – Ieper: leerlingen uit het vierde leerjaar van 9 scholen (11 klassen) uit Ieper wonen een speciale Last Post onder de Menenpoort bij. Uit een ruim aanbod konden zij in de weken voordien één activiteit kiezen waarbij ze ondergedompeld werden in het verhaal van de Grote Oorlog. De deelnemende klassen konden kiezen uit een reeks activiteiten en workshops, zoals een verkenning van het In Flanders Fields Museum aan de hand van een boek voor kinderen, de stadswandeling 'Leven in een belegerde stad' met het verhaal van de burgerbevolking tijdens de oorlog, een tocht met de 'kortewagen' door de Ieperse straten over 'Vluchten tijdens WO I' en de verhalenwandeling 'Stad in oorlog'.

10 jan. 09 – De Pinte: de familie van soldaat Paul Vandenbosch (20), op 4 mei 1915 in het West-Vlaamse Pollinkhove gefusilleerd door zijn eigen makkers, eist eerherstel. Hij weigerde vier maal, door angst overmand, de loopgraven in te trek- ken. De roep komt er n.a.v. de publicatie van het boek "De dood met de kogel" van Siegfried Debaeke waarin nog 10 andere terechtstellingen aan bod komen.

12 jan. 09 - Watlington, Oxfordshire (VK): overlijden van William "Bill" Stone (108). Hij was de laatste veteraan uit de Eerste Wereldoorlog van de Royal Navy en de laatste oud-strijder in het Verenigd

Koninkrijk die deelnam aan beide we- reldoorlogen. In november was hij nog aanwezig op Remembrance Sunday aan de 'Cenotaph' in Londen in het gezelschap van 2 andere veteranen: Henry Allingham (112) en Harry Patch (110).

3 feb. 09 – Hasselt: de Last Post Asso- ciation is bekroond met de Cultuurprijs Vlaanderen in de categorie vrijwilligers. Voorzitter Benoit Mottrie kreeg deze Cul- tuurprijzen Award uit handen van Minister van Cultuur Bert Anciaux. Als laureaat kreeg de Last Post Association een trofee (een beeldje, gemaakt door Johan Tahon), samen met een geldsom van € 12.500. Met deze prijzen bekroont de Vlaamse Gemeenschap organisaties of personen die het voorbije jaar een bijzondere bij- drage leverden aan het cultuurleven in Vlaanderen.

9 feb. 09 – Ieper: de baggerwerken van het Ieperleekanaal die Ieper opnieuw toegankelijk moeten maken voor grotere pleziervaartuigen en beroepsvaart, lever- den tot nu toe 623 munitieobjecten uit de Eerste Wereldoorlog op. Hierdoor liepen de werken vertraging op. Er zijn continu twee munitie-experten aanwezig.

9 feb. 09 – Hamilton (Nieuw-Zeeland): Luc Dehaene, burgemeester van Ieper, ontvangt het ereburgerschap van de stad Hamilton ("the Freedom of the City"). Deze eer geldt zowel de burgemeester als persoon als de stad Ieper in zijn geheel. Er wordt namelijk beklemtoond dat dit ereburgerschap geldt voor burgemeester Dehaene en voor zijn opvolgers. De waar- dering van de Nieuw-Zeelanders betreft vooral de manier waarop Ieper nu al de- cennia lang de herinnering in ere houdt aan de Nieuw-Zeelandse gesneuvelden uit de Eerste Wereldoorlog.

12 feb. 09 – Poperinge: het Lyssenthoek Military Cemetery langs de Boescheepse- weg, de op een na grootste Britse be- graafplaats in België, krijgt een bezoek- erscentrum. De stad Poperinge ontvangt een Vlaamse subsidie van € 65.000 om het project "Lyssenthoek: Spiegel van de Grote Oorlog" op stapel te zetten. Een wetenschappelijk medewerker – met thuis- basis Talbot House – gaat op zoek naar de persoonlijke levensverhalen van de bijna 11.000 begraven militairen. Ondermeer het IFFM participeert in het project.

13 feb. 09 – Londen (VK): volgens "The Daily Telegraph" werkt de BBC aan een

VOORUITBLIK / KORT

30.8

Vrijdag 17 tot zondag 19 april

2009 - Ieper: Internationale conferentie "Collecting war. Trench art and souvenirs. Manufacture and representation". Organisatie: IFFM en universiteit van Bristol (VK). Het programma werd u toegestuurd.

Donderdag 30 april 2009: VIFF- Remembrance voor J. C. Farren, A. H. Furlonger, G. E. Johnson (allen VK) op "Haringhe (Bandaghem) Military Cemetery" door Michel Vansuyt (lid Raad van Bestuur VIFF). Aanvangsuur nog te bevestigen, raadpleeg onze website.

Dinsdag 12 mei 2009: VIFF- Remembrance voor John Condon (VK) op "Poelcapelle British Cemetery" door VIFF-lid Geert Spillebeen. Nog te bevestigen, raadpleeg onze website.

Vrijdag 15 tot zondag 17 mei 2009: Slagveldreis (Frans-Vlaanderen, Artois en de Somme, 1916 en 1918) onder leiding van prof. Koen Koch. De inschrijvingen zijn afgesloten. Volgende reizen rondom het derde weekend in mei: Chemin des Dames, Argonne en Verdun (2010), Trentino, Piave, Isonzo/Soca (2011), Gallipoli (2012).

film over Vera Brittain. Het zou om een verfilming van haar boek "Testament of Youth" (gepubliceerd in 1933) gaan. Hierin beschreef zij haar ervaringen tijdens WO I. Bij aanvang van de oorlog onderbrak de latere moeder van politica Shirley Williams haar studies en werd hulpverpleegkun- dige.

18 feb. 09 – Bury (VK): het Lancashire Fu- siliers Museum ontvangt een zeldzaam pi- stool uit WO I. Vorig jaar werd het ontdekt in een liefdadigheidswinkel tussen een pak kleren. Een alerte politieman redde het pistool van de vernietiging. Het behoorde toe aan een officier die het gebruikte in Gallipoli en de Slag om de Somme waar hij de dood vond op de eerste dag van het offensief.